Nr 182

Kungl. Maj:ts proposition med förslag angående beskattad arbetslöshetsersättning, m. m.; given den 26 oktober 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G.E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas bl. a. vissa frågor som hänger samman med att arbetslöshetsersättning fr. o. m. januari 1974 blir skattepliktig inkomst. Det föreslås att sjömansskatt skall erläggas för sådan ersättning om mottagaren vid något tillfälle under en tolvmånadersperiod före inträffad arbetslöshet har varit skyldig att erlägga sjömansskatt för inkomst ombord. Skatten skall utgå enligt särskild tabell. Vidare skall enligt propositionen preliminär A-skatt tas ut på arbetslöshetsersättning även om mottagaren har debiterats preliminär B-skatt. Det föreslås också regler beträffande avräkningen mellan stat och kommun av sådan skatt som utgått på sjukpenning eller arbetslöshetsersättning m. m. vid arbetsgivarinträde.

Förslag läggs fram om ändringar i uppbördsförfarandet, avseende preliminärskatt på folkpension och antal uppbördsterminer för debiterad tillkommande skatt samt i fråga om uppbörd av annuiteter på förskott för avlösning av frälseräntor. Slutligen föreslås att beslutanderätten i fråga om anstånd med lämnande av självdeklaration för de flesta fall överförs från länsstyrelse till lokal skattemyndighet.

1 Förslag till

Lag om ändring i uppbördsförordningen (1953:272)

Härigenom förordnas, att 1 §, 2 § 4 mom., 3 § 3 mom., 10 §, 27 § 1 och 3 mom. samt 31 § uppbördsförordningen (1953:272)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[2]	
Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat angives, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, utskiftningsskatt, ersättningsskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, skogsvårdsavgifter, sådana socialförsäkringsavgifter till folkpensioneringen och tilläggspensionsavgifter som avses i 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, sådana arbetsgivaravgifter enligt förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., avgifter enligt förordningen om allmän arbetsgivaravgift och redareavgifter enligt lagen om redareavgift för sjöfolks pensionering vilka icke uppbäras av riksförsäkringsverket, avgift som avses i 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen, ävensom *annuiteter* å avdikningslån *och å förskott för avlösning av frälseräntor.*	Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat angives, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, utskiftningsskatt, ersättningsskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, skogsvårdsavgifter, sådana socialförsäkringsavgifter till folkpensioneringen och tilläggspensionsavgifter som avses i 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, sådana arbetsgivaravgifter enligt förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., avgifter enligt förordningen om allmän arbetsgivaravgift och redareavgifter enligt lagen om redareavgift för sjöfolks pensionering vilka icke uppbäras av riksförsäkringsverket, avgift som avses i 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen, ävensom *annuitet* å avdikningslån.

Kungl. Maj:t må, om särskilda omständigheter därtill föranleda, föreskriva att i samband med uppbörden av skatt må uppbäras jämväl annan avgift än sådan som i första stycket sägs. Har dylik föreskrift meddelats skall, där icke annat angivits, vad i denna förordning stadgas angående skatt äga motsvarande tillämpning beträffande avgift som med föreskriften avses.

[1] Förordningen omtryckt 1972:75.
[2] Lydelse enligt förslag i prop. 1973:144.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2 §

4 m o m.[3] Skattereduktion åtnjutes

av ogift skattskyldig, som har hemmavarande barn under 18 år, och av gift skattskyldig, vars make saknar taxerad inkomst enligt förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, med 1 800 kronor,

av gift skattskyldig, vars make har taxerad inkomst enligt nämnda förordning som understiger 4 500 kronor, med 40 procent av det belopp som motsvarar skillnaden mellan 4 500 kronor och den taxerade inkomsten.

Ha gifta skattskyldiga var för sig till statlig inkomstskatt taxerad inkomst, som understiger 4 500 kronor, åtnjutes skattereduktion endast av den som har den högsta taxerade inkomsten. Äro de taxerade inkomsterna lika stora, tillkommer skattereduktion den äldre av de skattskyldiga.

Skattereduktion enligt första stycket åtnjutes endast av skattskyldig, som varit bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret. För gift skattskyldig gäller dessutom följande. För att skattereduktion skall få åtnjutas, skall maken ha varit bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret. Avser makens bosättning här i riket större delen av beskattningsåret, sker skattereduktionen enligt första stycket. Avser makens bosättning här i riket endast en mindre del av beskattningsåret, åtnjuter den skattskyldige skattereduktion, om maken saknar taxerad inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt, med 900 kronor, och om maken har taxerad inkomst enligt nämnda förordning som understiger 2 250 kronor, med 40 procent av det belopp som motsvarar skillnaden mellan 2 250 kronor och den taxerade inkomsten.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första, andra och tredje styckena skall som taxerad inkomst anses även under beskattningsåret uppburen beskattningsbar inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt. Skattereduktion som tillkommer skattskyldig enligt nämnda bestämmelser skall minskas med en tolftedel för varje period om trettio dagar, för vilken den skattskyldige uppburit *beskattningsbar* inkomst som förut nämnts.

Skattereduktion sker icke i fråga om statlig förmögenhetsskatt,

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första, andra och tredje styckena skall som taxerad inkomst anses även under beskattningsåret uppburen beskattningsbar inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt *samt enligt 1 § 2 mom. nämnda förordning skattepliktig dagpenning.* Skattereduktion som tillkommer skattskyldig enligt nämnda bestämmelser skall minskas med en tolftedel för varje period om trettio dagar, för vilken den skattskyldige uppburit inkomst som förut nämnts.

Skattereduktion sker icke i fråga om statlig förmögenhetsskatt,

[3] Lydelse enligt förslag i prop. 1973:144.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen, tilläggspensionsavgift, arbetsgivaravgift, allmän arbetsgivaravgift, redareavgift och förseningsavgift enligt 116 c § taxeringsförordningen samt annuitet å avdikningslån *och å förskott för avlösning av frälseränta.*	socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen, tilläggspensionsavgift, arbetsgivaravgift, allmän arbetsgivaravgift, redareavgift och förseningsavgift enligt 116 c § taxeringsförordningen samt annuitet å avdikningslån.

Bestämmelserna om skattereduktion iakttagas vid debitering av slutlig skatt, tillkommande skatt och preliminär B-skatt samt vid fastställande av preliminär A-skatt. Öretal som uppkommer vid beräkning av skattereduktion bortfaller.

3 §

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå för tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring samt för folkpension som utbetalas tillsammans med tilläggspension eller annan förmån.

Om det är särskilt påkallat från uppbördssynpunkt, må Kungl. Maj:t förordna att preliminär A-skatt skall utgå *även för annan inkomst än sådan som utgör den skattskyldiges huvudsakliga inkomst av tjänst eller likställes därmed enligt 2 mom. under 1 andra stycket.*	Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå *för inkomst av artistisk verksamhet och för inkomst som avses i punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370), även om inkomsten icke utgör huvudsaklig inkomst av tjänst.*

Har förordnande meddelats enligt detta moment, skall i fråga om inkomst som förordnandet avser gälla vad Kungl. Maj:t föreskriver om beräkning av preliminär skatt, avdrag för preliminär och kvarstående skatt samt ansvarighet för sådan skatt, m. m.

(Se vidare anvisningarna.)

10 §

Preliminär A-skatt skall icke beräknas å ersättning, som vid kommunal tjänst anvisas för vissa med tjänsten förenade kostnader, ej heller å ersättning, som vid enskild tjänst anvisas för sådana kostnader, därest icke ersättningen väsentligen överstiger vad som skäligen kan anses vara erforderligt för kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för:

a) folkpension och tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom.;	a) folkpension och tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring, där ej annat följer av förordnande enligt 3 § 3 mom. *eller den skattskyldige begär att avdrag för sådan skatt skall göras;*

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

b) bidrag som avses i 15 och 19 §§ lagen angående införande av lagen om allmän försäkring;

c) familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 eller enligt förordningen den 29 juni 1946 om familjebidrag åt värnpliktiga m. fl., vilka drabbats av kroppsskada; eller

d) sådan pension, livränta eller från försäkringsanstalt utgående annan skattepliktig ersättning, som uppgår till högst 3 000 kronor för år; dock att vad nu sagts ej skall tillämpas på pension, som utgår på grund av lagen om allmän försäkring.

27 §

1 mom.[4] Uträkning av de särskilda skatteposter som ingå i slutlig skatt samt debitering av sådan skatt sker med ledning av uppgifter i taxeringslängd eller annat beslut om taxeringen. I övrigt iakttages:

att för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, sådan skatt uträknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som fastställts att gälla för den preliminära skatt, vilken skall avräknas mot den ifrågavarande slutliga skatten;

att kommunal inkomstskatt och landstingsmedel uträknas med ledning av den utdebitering för skattekrona och skatteöre som för inkomståret gäller i beskattningsorten;

att kommunal inkomstskatt och landstingsmedel uträknas i en gemensam post, därvid skattebeloppet vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt krontal;

att skogsvårdsavgift uträknas med tillämpning av det promilletal, som enligt vad därom särskilt är stadgat bestämts för det år då den slutliga skatten debiteras;

att tilläggspensionsavgift uträknas med tillämpning av den för inkomståret fastställda procentsatsen för avgiftsuttaget, därvid öretal bortfaller;

att kommunal inkomstskatt och landstingsmedel debiteras med belopp som uträknats av lokal skattemyndighet i det fögderi där beskattningsorten är belägen;

att i 1 § omförmäld sjukförsäkringsavgift debiteras enligt 19 kap. lagen om allmän försäkring och, såvitt gäller person med inkomst av annat förvärvsarbete än anställning, med beaktande av avgiftsbelopp som uträknats av allmän försäkringskassa;

att i 1 § omförmäld arbetsgivaravgift och redareavgift debiteras i en gemensam post; samt

att i 1 § omförmäld annuitet eller, därest skattskyldig har att erlägga flera annuiteter *av samma slag*, summan av dessa påföres i helt antal kronor, därvid öretal bortfaller.

att i 1 § omförmäld annuitet eller, därest skattskyldig har att erlägga flera annuiteter, summan av dessa påföres i helt antal kronor, därvid öretal bortfaller.

[4] Senaste lydelse 1973:436.

Nuvarande lydelse

3 mom. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, med minst en tiondel av den slutliga skatten eller med minst femtusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlägga ränta med tolv procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den slutliga skatten icke inräknas utskiftningsskatt, ersättningsskatt, skogsvårdsavgift, arbetsgivaravgift, avgift enligt 2 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift, redareavgift, avgift som avses i 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen samt *annuiteter*, ej heller skall i den preliminära skatten inräknas sådan i 2 mom. under 3) omförmäld preliminär skatt, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret.

Föreslagen lydelse

3 mom. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, med minst en tiondel av den slutliga skatten eller med minst femtusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlägga ränta med tolv procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den slutliga skatten icke inräknas utskiftningsskatt, ersättningsskatt, skogsvårdsavgift, arbetsgivaravgift, avgift enligt 2 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift, redareavgift, avgift som avses i 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen samt *annuitet*, ej heller skall i den preliminära skatten inräknas sådan i 2 mom. under 3) omförmäld preliminär skatt, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret.

Har slutlig eller kvarstående skatt blivit påförd med oriktigt belopp genom fel vid debiteringen eller har preliminär skatt blivit tillgodoräknad med felaktigt belopp eller skall kvarstående skatt av annan anledning nedsättas, skall ny beräkning av ränta göras enligt första stycket.

Bestämmelserna i denna förordning om kvarstående och tillkommande skatt äga, där icke annat angives, motsvarande tillämpning beträffande ränta enligt detta moment.

31 §

Uträkning av de särskilda skatteposter som ingå i tillkommande skatt samt debitering av sådan skatt sker efter samma grunder, som gällt för debitering av motsvarande slutliga skatt. Vid debitering på grund av eftertaxering iakttagas bestämmelserna i 63 § kommunalskattelagen.

Sänkning av viss skatt vid ändrad debitering avräknas mot höjning av annan skatt till följd av ändringen. Tillkommande skatt under tio kronor uttages icke.

Nuvarande lydelse

Tillkommande skatt skall förfalla till betalning under uppbördstermin eller uppbördsterminer, som lokal skattemyndighet bestämmer, *dock högst under sex på varandra följande uppbördsterminer.* Därvid *bör* skatten *i regel* fördelas *på samma antal uppbördsterminer och* efter samma grunder som i 28 § sägs.

Föreslagen lydelse

Tillkommande skatt skall förfalla till betalning under uppbördstermin eller *två på varandra följande* uppbördsterminer, som lokal skattemyndighet bestämmer. Därvid *skall* skatten fördelas efter samma grunder som i 28 § sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. Äldre bestämmelser i fråga om annuitet på förskott för avlösning av frälseräntor gäller vid debitering av skatt på grund av 1973 års eller tidigare års taxering och eftertaxering för år 1973 eller tidigare år. Annan sådan annuitet uppbäres enligt bestämmelserna i kungörelsen (1953:685) angående inbetalning av vissa avgifter, som tidigare uppburits i samband med den allmänna uppbörden.

2 Förslag till Förordning om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 1 § och 21 § 2 mom. förordningen (1958:295) om sjömansskatt[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §[2]

Sjömansskatt enligt denna förordning skall erläggas av envar, som är anställd i redarens tjänst ombord på svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton, vilket huvudsakligast nyttjas i sådan närfart eller fjärrfart, som i 2 § sägs.

Föreslagen lydelse

1 mom. Sjömansskatt enligt denna förordning skall erläggas av envar, som är anställd i redarens tjänst, *för inkomst* ombord på svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton, vilket huvudsakligast nyttjas i sådan närfart eller fjärrfart, som i 2 § sägs.

Den som är anställd uteslutande för fartygs iståndsättande eller uppläggning eller för tillsyn eller betjäning vid fartygs uppehåll i hamn anses enligt denna förordning icke vara anställd ombord på fartyget.

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i fart inom landet huvudsakligen i hamnar eller på floder,

[1] Förordningen omtryckt 1970:933.
[2] Senaste lydelse 1971:814.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

kanaler eller insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund (i n r e f a r t) utom i fall som avses i 7 § 1 mom. tredje stycket.

2 m o m. Sjömansskatt erlägges även för dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa inom sjöfartsnäringen, om mottagaren vid något tillfälle inom tolv månader före den månad då rätt till dagpenning uppkommer haft att erlägga sjömansskatt enligt 1 mom. Sjömansskatt enligt detta stycke utgår enligt de grunder som gälla vid uttagande av preliminär A-skatt på ersättning från erkänd arbetslöshetskassa.

Kungl. Maj:t meddelar närmare föreskrifter i fråga om sjömansskatt enligt första stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

21 §

2 m o m.[3] Sjömansskattenämnden skall bestå av ordförande och ytterligare fyra ledamöter, vilka utses för en tid av fyra år. En av ledamöterna skall förordnas till vice ordförande att vid förfall för ordföranden tjänstgöra i sådan egenskap. Ordföranden och vice ordföranden skola vara lagfarna och hava erfarenhet i domarvärv eller i administrativ verksamhet. Av övriga ledamöter skall en äga särskild insikt och erfarenhet i allmänna värv samt två vara i arbetsförhållandena ombord på fartyg erfarna och kunniga. Av sistnämnda ledamöter skall en företräda redarna och en de ombordanställda. För envar ledamot skall utses en suppleant enligt samma regler, som gälla för utseende av ledamöter.

Nämnden är beslutför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, *dock att* – efter nämndens uppdrag – beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i *sådana* ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Nämnden må uppdraga åt* suppleant för ordföranden respektive vice ordföranden

Nämnden är beslutför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes. Beslut i ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet, må – efter nämndens uppdrag – fattas

1) av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam eller – då särskilda skäl föreligga – *av* suppleant för ordföranden respektive vice ordföran-

[3] Senaste lydelse 1971:814.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
att, då särskilda skäl föreligga *fatta nu ifrågavarande beslut. Uppdrag* som avses *i detta stycke må icke avse ärenden, som omförmälas* i 1 mom. vid 2) eller 7).	den, *såvitt fråga är om annat ärende än* som avses i 1 mom. vid 2) eller 7), *samt* *2) av sjömansskattekontoret, såvitt avser ärende enligt 1 mom. 3).*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1974. Bestämmelserna i 1 § 2 mom. gäller icke i fråga om dagpenning som belöper på tid före ikraftträdandet.

3 Förslag till
Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas, att 19 §, 46 § 3 mom. och 48 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

19 §[1]

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas i c k e:

vad som vid bodelning eller eljest på grund av giftorätt tillfallit make eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst å icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3 eller 4 mom.;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 4 500 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 4 500 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller annan livränta, så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

[1] Senaste lydelse 1973:434. Ändrad lydelse föreslagen även i prop. 1973:181.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring;	
ersättning på grund av skadeförsäkring, dock ej i den mån köpeskilling, som skulle hava influtit därest försäkrad egendom i stället försålts, varit att hänföra till intäkt av jordbruksfastighet, av annan fastighet eller av rörelse eller i den mån ersättningen eljest motsvarar sådan skattepliktig intäkt eller motsvarar sådan avdragsgill omkostnad, vilken är att hänföra till någon av nämnda förvärvskällor;	
vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;	
ersättning jämlikt lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 4 500 kronor eller högre belopp för år;	
periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, därför givaren jämlikt bestämmelserna i 20 § icke är berättigad till avdrag;	
stipendier till studerande vid undervisningsanstalter eller eljest avsedda för mottagarens utbildning;	
allmänt barnbidrag;	allmänt barnbidrag;
lön eller annan gottgörelse, *som* enligt förordningen om sjömansskatt *utgör inkomst ombord;*	lön eller annan gottgörelse, *för vilken skall erläggas skatt* enligt förordningen *(1958:295)* om sjömansskatt;
kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;	
invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning enligt 9 kap. lagen om allmän försäkring, så ock hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;	
kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;	
kommunalt bostadstillägg till handikappade;	
bostadstillägg som avses i kungörelserna *den 28 maj 1968 (nr 425)* om statliga bostadstillägg till barnfamiljer och *(nr 426) om statsbidrag till kommunala bostadstillägg till barnfamiljer;*	bostadstillägg som avses i kungörelserna *(1968:425)* om statliga bostadstillägg till barnfamiljer och *(1973:379) om statskommunala bostadstillägg;*
sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från pensions- eller personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;	
kompensation av staten för bensinskatt på bensin som förbrukats vid yrkesmässig användning av motorsåg.	

(Se vidare anvisningarna.)

Nuvarande lydelse | *Föreslagen lydelse*

46 §

3 m o m.[2] Ha makar med hemmavarande barn under 16 år båda haft A-inkomst enligt 9 § 3 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, må den make som haft den lägsta inkomsten av sådant slag åtnjuta förvärvsavdrag. Ha makarna haft lika stora A-inkomster, åtnjutes avdraget av den yngsta maken. Avdraget är i fråga om inkomst av rörelse 25 procent av nettointäkten av rörelsen och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av inkomsten, i båda fallen dock högst 2 000 kronor. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet är avdraget 1 000 kronor. Vid jämförelsen av makarnas inkomster skall hänsyn tagas även till under beskattningsåret uppburen kontant inkomst ombord enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt.

3 m o m. Ha makar med hemmavarande barn under 16 år båda haft A-inkomst enligt 9 § 3 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, må den make som haft den lägsta inkomsten av sådant slag åtnjuta förvärvsavdrag. Ha makarna haft lika stora A-inkomster, åtnjutes avdraget av den yngsta maken. Avdraget är i fråga om inkomst av rörelse 25 procent av nettointäkten av rörelsen och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av inkomsten, i båda fallen dock högst 2 000 kronor. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet är avdraget 1 000 kronor. Vid jämförelsen av makarnas inkomster skall hänsyn tagas även till under beskattningsåret uppburen kontant inkomst ombord enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt *samt enligt 1 § 2 mom. nyssnämnda förordning skattepliktig dagpenning.*

Har gift skattskyldig med hemmavarande barn under 16 år haft A-inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har maken utfört arbete i förvärvskällan, må den skattskyldige åtnjuta förvärvsavdrag med värdet av makens arbetsinsats, dock med högst 1 000 kronor.

Avdrag enligt första och andra styckena må åtnjutas endast av make som levt tillsammans med andra maken under beskattningsåret.

Har skattskyldig med hemmavarande barn under 16 år, som under beskattningsåret antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin make eller ock varit ogift (varmed jämställes änka, änkling eller frånskild), haft A-inkomst, må han åtnjuta förvärvsavdrag. Avdraget är i fråga om inkomst av jordbruksfastighet och rörelse 25 procent av nettointäkten av förvärvskällan och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av inkomsten, i samtliga fall dock högst 2 000 kronor.

Avdrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt. Avdraget må åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag därtill förslår. Avdrag må för skattskyldig eller, om skattskyldig varit gift

[2] Senaste lydelse 1970:633.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

och levt tillsammans med sin make, för makarna tillsammans icke överstiga

om avdrag ifrågakommer enligt första stycket vid inkomst av rörelse eller tjänst eller enligt fjärde stycket: 2 000 kronor; och

i övriga fall: 1 000 kronor.

Avdrag enligt detta moment skall erhållas i kommun där inkomst, som berättigar till avdrag, tages till beskattning, i första hand, när så kan ske, inom hemortskommunen och i övrigt enligt fördelning som bestämmes av taxeringsnämnden i sagda kommun.

48 §

2 mom.[3] Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under större delen av beskattningsåret, äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt grundavdrag enligt vad nedan sägs.

Grundavdraget är 4 500 kronor om den skattskyldiges enligt förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt taxerade inkomst uppgår till högst 30 000 kronor och, om inkomsten är större än 30 000 kronor, 4 500 kronor minskat med en femtedel av inkomsten till den del den överstiger 30 000 kronor.

Har skattskyldig under beskattningsåret uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör *beskattningsbar* inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt skall grundavdraget beräknas med hänsyn till summan av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt andra stycket *och* den beskattningsbara inkomsten enligt nämnda förordning. Det sålunda beräknade grundavdraget skall minskas med en tolftedel för varje period om trettio dagar, för vilken den skattskyldige uppburit beskattningsbar inkomst som förut nämnts.

Har skattskyldig under beskattningsåret uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör *skattepliktig* inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt skall grundavdraget beräknas med hänsyn till summan av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt andra stycket, den beskattningsbara inkomsten enligt nämnda förordning *samt enligt 1 § 2 mom. förordningen skattepliktig dagpenning.* Det sålunda beräknade grundavdraget skall minskas med en tolftedel för varje period om trettio dagar, för vilken den skattskyldige uppburit beskattningsbar inkomst som förut nämnts.

Det belopp för grundavdrag, som erhålles vid tillämpning av andra eller tredje stycket, avrundas uppåt till helt tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. Äldre lydelse av 19 § gäller fortfarande i fråga om bostadstillägg enligt kungörelsen (1968:426) om statsbidrag till kommunala bostadstillägg till barnfamiljer.

[3] Senaste lydelse 1970:633

4 Förslag till
Lag om ändring i förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Härigenom förordnas, att 7 § förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §[2]	
Arbetsgivare, som icke inom föreskriven tid avlämnat arbetsgivaruppgift eller uppgift som avses i 5 § andra stycket, må anmanas att inkomma med de felande handlingarna. Är avlämnad arbetsgivaruppgift ofullständig, må arbetsgivaren anmanas att komplettera densamma.	
Efter anmaning äro arbetsgivare och arbetstagare skyldiga att i den omfattning och inom den tid, som i anmaningen angivits, meddela de upplysningar som finnas erforderliga för beräkning av avgiftsunderlag för arbetsgivaren.	
För kontroll av att arbetsgivare fullgjort sin uppgiftsskyldighet enligt denna förordning är arbetsgivare, som avses i 78 § 1 mom. uppbördsförordningen, skyldig att efter anmaning tillhandahålla där angivna handlingar. I fråga om verkställandet av kontrollen skall gälla vad i fjärde stycket nämnda moment sägs.	
Anmaning som avses i denna paragraf utfärdas av riksförsäkringsverket, lokal skattemyndighet eller *föreståndaren för* sjömansskattekontoret.	Anmaning som avses i denna paragraf utfärdas av riksförsäkringsverket, lokal skattemyndighet eller sjömansskattekontoret.
I anmaning må vite föreläggas.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

[1] Förordningen omtryckt 1962:396.

[2] Senaste lydelse 1966:245.

5 Förslag till
Lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)

Härigenom förordnas, att 34 § 2 mom. taxeringsförordningen (1956: 623)[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
34 §	
2 mom. Visar någon att hinder på grund av särskilda omständigheter möter att avlämna självdeklaration inom föreskriven tid, må han efter ansökan erhålla annan tid, inom vilken självdeklarationen skall vara avlämnad.	
Ansökan *göres hos skattechefen* i det *län*, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt, eller, om sådan skattskyldighet ej föreligger, i det *län*, där *självdeklarationen skall avlämnas.*	Ansökan *prövas, såvitt fråga är om fysisk person, dödsbo eller familjestiftelse, av lokala skattemyndigheten* i det *fögderi*, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt, eller, om sådan skattskyldighet ej föreligger, i det *fögderi*, där *beskattningsorten är belägen. Ansökan göres hos myndighet som har att pröva den.*
	I fråga om annan skattskyldig än som avses i andra stycket prövas ansökan av skattechefen i det län, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt, eller, om sådan skattskyldighet ej föreligger, i det län, där beskattningsorten är belägen. Skattechefen får dock förordna att ansökan i stället skall prövas av lokal skattemyndighet som skattechefen bestämmer. Ansökan göres hos skattechefen.
Mot skattechefens beslut må talan ej föras.	Mot skattechefens *eller lokal skattemyndighets* beslut må talan ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

[1] Förordningen omtryckt 1971:399.

6 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt

Härigenom förordnas, att 2 § lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2 §[1]

Vid tillämpning av 1 § skall i skatteunderlaget icke inräknas skattekronor och skatteören som kan anses hänföra sig till följande skattepliktiga intäkter, nämligen d e l s sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller ersättning enligt förordningen (1954:249) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, kungörelsen (1962:607) om ersättning på grund av verksamhet för brandsläckning m. m., kungörelsen (1961:457) om ersättning på grund av medverkan i skyddsarbete vid olyckor i atomanläggningar m. m., förordningen (1954:250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m., lagen (1954:246) om krigsförsäkring för sjömän m. fl., militärersättningsförordningen (1950:261) och lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare, allt till den del sjukpenningen eller ersättningen grundas på förvärvsinkomst av minst 4 500 kronor för år, d e l s föräldrapenning och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring, d e l s dagpenning från arbetslöshetsförsäkringen och kontant arbetsmarknadsstöd, d e l s utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning såvitt avser grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barntillägg. Intäkterna upptages härvid till belopp som anges på kontrolluppgift enligt taxeringsförordningen (1956:623).

Vid beräkning av skatteunderlaget för fysisk person skall avdrag vidare göras för skattekronor och skatteören, som kan anses motsvara sjukpenning, vilken vid arbetsgivarinträde enligt 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring för honom uppburits av arbetsgivaren, om arbetsgivarinträdet skett den 9 november 1973 eller senare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången i fråga om utdebitering för år 1976.

[1] Senaste lydelse 1973:437.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 oktober 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *beskattad arbetslöshetsersättning, m. m.* och anför.

Inledning

Enligt beslut av 1973 års vårriksdag skall förmåner vid sjukdom, arbetslöshet m. m. vara skattepliktiga fr. o. m. år 1974 (prop. 1973:46, 47, 49, 56 och 60, SfU 1973:19 och 21, SkU 1973:30 samt InU 1973:19 och 23, SFS 1973:370–373, 434–440, 442, 465–471, 473–475 och 505). Genom reformen åstadkoms en bättre samordning och större rättvisa inom skatte-, bidrags- och socialförsäkringssystemen. I det följande vill jag ta upp några frågor som hänger samman med den praktiska tillämpningen av reformen. En av dessa gäller behandlingen av sjömäns arbetslöshetsersättning från skattesynpunkt. Denna fråga har varit föremål för framställning från Svenska sjöfolksförbundet m. fl. I samband därmed vill jag anmäla en av riksskatteverket (RSV) föreslagen ändring av arbetsrutinerna inom sjömansskattekontoret. Andra frågor gäller källskatteavdrag vid arbetslöshetsersättning till anställda i land och bestämmelserna om arbetsgivarinträde inom sjukförsäkringen. Jag anhåller också att få ta upp några frågor, som inte har samband med införande av beskattad sjukpenning m. m., nämligen frågan om källskatteavdrag på folkpension och om beslutanderätten angående anstånd med att lämna självdeklaration. Slutligen avser jag att anmäla promemorior och förslag av RSV angående uppbörd av annuiteter på frälseränta och om antalet uppbördsterminer för tillkommande skatt.

Arbetslöshetsersättning till sjömän, m. m.

Nuvarande ordning

Sjömansskatt skall enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt erläggas av den som är anställd i redarens tjänst ombord på svenskt handelsfartyg av viss storlek under förutsättning att fartyget används i närfart eller fjärrfart. Sjömansskatten är en definitiv källskatt. Den tas ut

genom skatteavdrag enligt särskilda tabeller, olika för närfart och fjärrfart. Deklaration och taxering förekommer inte.

Den som erlägger sjömansskatt skall avlämna självdeklaration och taxeras på vanligt sätt för skattepliktig inkomst i land. Vid införandet av skatteplikt för arbetslöshetsersättning m. m. förutsattes (prop. 1973:49 och 55) att sådan ersättning till sjömän skulle betraktas som inkomst i land och taxeras i vanlig ordning.

Framställningen

I en skrivelse den 13 september 1973 till finansdepartementet har Svenska sjöfolksförbundet, Svenska maskinbefälsförbundet och Sveriges fartygsbefälsförening samt de tre erkända arbetslöshetskassorna inom sjöfarten lagt fram ett förslag i fråga om beskattning av arbetslöshetsersättning för sjömän. I skrivelsen erinras om att arbetslöshetskassorna enligt de nu genomförda bestämmelserna skall sända kontrolluppgift beträffande sådan ersättning till inkomsttagare och taxeringsmyndigheter. Emellertid har många av kassornas medlemmar inte någon fast bostadsadress och ett stort antal av medlemmarna är utländska medborgare. Betydande svårigheter föreligger sålunda att nå vederbörande med kontrolluppgift, framhålls det i skrivelsen. Vidare anförs att det är tveksamt om skattskyldighet föreligger i Sverige för utländsk medborgare som uppbär kassaersättning i någon av de s. k. centralhamnarna utomlands. Det är från rättvisesynpunkt otillfredsställande, sägs det, att en utländsk sjöman skulle kunna uppbära bruttoersättning medan motsvarande ersättning för svensk sjöman beskattades. Organisationerna och kassorna hemställer att beskattning sker enligt den av myndighet fastställda schablontabellen, då en ombordanställd, som normalt betalar sjömansskatt, uppbär arbetslöshetsersättning. Skatteavdrag enligt denna tabell bör innebära definitiv beskattning med åtföljande befrielse från deklarationsskyldighet.

Remissyttrandena

Skrivelsen har remitterats till arbetsmarknadsstyrelsen och RSV. Arbetsmarknadsstyrelsen tillstyrker framställningen.

Även RSV har i princip uttalat sig för bifall till framställningen. Verket anser att sjömansskatteförordningens bestämmelser om skatteavdrag i princip skulle kunna tillämpas på dagpenningen. Vissa komplikationer skulle emellertid uppkomma med denna lösning genom att värdet av fri kost f. n. är "inbakat" i sjömansskattetabellerna och att dagpenning utgår för högst fem dagar i veckan. Vid bestämning av beskattningsbar inkomst borde därför dagpenningens bruttobelopp reduceras med värdet av fri kost för det antal dagar inkomsten avser samt dagar då dagpenning utgår omräknas på visst sätt.

RSV hänvisar till att reglerna för utbetalning av dagpenning från arbetslöshetskassa är invecklade och att sjöfolksförbundet m. fl. i

framställningen har uttalat farhågor för att arbetslöshetskassorna med nuvarande resurser inte skulle klara att verkställa skatteavdrag med iakttagande av alla bestämmelser som gäller för sjömansskatten, dvs. skatteavdrag enligt rätt kolumn med rätt jämkningsbelopp enligt beslut av sjömansskattenämnden samt därutöver med eventuell jämkning för ej erhållen kostförmån och uppräkning av dagpenningdagar till "skattedagar". I detta sammanhang måste beaktas att sjömansskatten är definitiv och att ett felaktigt skatteavdrag inte kan rättas till genom deklarationsförfarande och debitering av slutlig skatt.

Med hänsyn till de praktiska svårigheter som är förknippade med det skisserade förfarandet förefaller det RSV angeläget att eftersträva en förenkling i likhet med den som gäller för skatteavdrag beträffande landanställda men likväl inom sjömansskatteförordningens ram. Skatteavdrag bör enligt verket kunna göras efter viss procentsats eller eventuellt med visst skattebelopp per dag, för vilken dagpenning utgår. Skatteavdraget bör kunna göras lika för närfart och fjärrfart med utgångspunkt från kolumn 1 i närfartstabellen och med samma belopp för såväl svenska som utländska sjömän.

Sammanfattningsvis uttalar RSV, att även om såväl arbetslöshetskassorna som skattemyndigheterna från administrativ synpunkt kan förorda det ytterst förenklade förfarande, som skisserats och som torde väl överensstämma med de i framställningen anförda förslagen, verket inte vill underlåta att peka på att schabloniseringen strider mot den s. k. skatteförmågeprincipen, som utgör grunden för det differentierade skatteuttaget. Därför förordar RSV att dagpenningen från arbetslöshetskassa inordnas i sjömansskattesystemet och att en särskild skattetabell utformas korrigerad med hänsyn till kostförmån och schablonavdrag, som ej bör medges då sjömannen vistas i land under arbetslöshet.

Departementschefen

Svenska sjöfolksförbundet m. fl. har i skrivelse till finansdepartementet påtalat vissa olägenheter som kan uppkomma i den nyligen beslutade ordningen vid beskattning av arbetslöshetsersättning till sjömän. I skrivelsen föreslås att sjömansskatt skall tas ut på sådan arbetslöshetsersättning.

Skrivelsen har remitterats till arbetsmarknadsstyrelsen och RSV, vilka tillstyrkt att beskattning av dagpenningen infogas i sjömansskattesystemet. RSV har dock förordat en annan lösning än den i skrivelsen föreslagna i fråga om utformning av den skattetabell som skall tillämpas för dagpenningen.

För egen del anser jag att vad som anförts i skrivelsen motiverar att beskattningen av arbetslöshetsersättning till sjöman får karaktär av sjömansskatt. Landtaxering av sådana ersättningar medför praktiska svårigheter för såväl kassorna som inkomsttagarna. Skattskyldighet för denna förmån enligt sjömansskatteförordningen innebär att all arbetslöshetsersättning till sjömän beskattas i Sverige.

Jag föreslår sålunda att arbetslöshetsersättning från de berörda kassorna skall beskattas enligt förordningen om sjömansskatt.

Beträffande frågan efter vilka grunder sjömansskatten på sådan ersättning skall beräknas vill jag först hänvisa till att de arbetslöshetskassor som berörs har att betala ersättning inte bara till arbetslösa som normalt betalar sjömansskatt utan också till sjömän, som landtaxeras i vanlig ordning, nämligen sådana som tjänstgör i s. k. inre fart. Dessa taxeras som andra skattskyldiga och skall alltså lämna självdeklaration. Även arbetslöshetsersättning till sådana skattskyldiga blir givetvis landtaxerad.

För kassorna skulle det självfallet vara enklast att tillämpa endast en skattetabell för samtliga ersättningar, oavsett mottagarens beskattningssituation. Även andra skäl talar för en sådan ordning. Det statliga bidragssystemet är utarbetat mot bakgrunden av att uppräknade ersättningsbelopp av samma storlek skall beskattas lika. Systemet bygger f. ö. på principen att beskattad dagpenning efter skatteavdrag skall beloppsmässigt motsvara tidigare obeskattad dagpenning. Enligt min mening talar därför övervägande skäl för att skatteavdrag för sjömansskatt på arbetslöshetsersättning utgår enligt eljest gällande preliminärskattetabell för sådan ersättning. Jag föreslår att en regel med sådant innehåll införs i sjömansskatteförordningen. Det nyss beskrivna förhållandet att vissa sjömän betalar sjömansskatt och andra landtaxeras för sin inkomst av sjötjänstgöring fordrar emellertid en särskild reglering. En lämplig avgränsning erhåller man enligt min mening om den definitiva sjömansskatten tillämpas på arbetslöshetsersättning i alla de fall då mottagaren vid något tillfälle under de tolv sista månaderna före inträffad arbetslöshet har haft att erlägga sjömansskatt för sjöinkomst.

Mina förslag föranleder ändring i 1 § förordningen om sjömansskatt samt 19 §, 46 § 3 mom. och 48 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370). Huruvida den nu föreslagna ordningen bör inverka på kommunandelen av sjömansskatten enligt 4 § förordningen om sjömansskatt får övervägas i ett annat sammanhang.

Jag vill föreslå även en annan ändring i sjömansskatteförordningen. Förslaget är föranlett av en hemställan från riksskatteverket, som grundas på en inom verket utarbetad rapport (RSV 1709) angående arbetsrutinerna vid sjömansskattekontoret.

Enligt 21 § 1 mom. sjömansskatteförordningen åligger det sjömansskattenämnden att bl. a. meddela beslut om jämkning av sjömansskatt och om rättelse av skatteavdrag. Beslut i sådana ärenden kan emellertid fattas av nämndens ordförande på grund av delegation enligt 21 § 2 mom. I rapporten föreslås att beslutanderätten i sådana ärenden av enklare beskaffenhet skall få delegeras till sjömansskattekontoret, där de bör avgöras av chefen för kontoret. En sådan ordning medför snabbare handläggning av ansökningarna, vilket medför att besluten når sjömän och fartyg snabbare och därmed kan iakttas tidigare. Detta innebär i sin tur att antalet restitutioner blir färre. I rapporten föreslås också en

teknisk ändring av 7 § förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Vad RSV föreslagit bör genomföras. Jag föreslår att berörda författningar ändras i enlighet med förslaget.

Preliminär skatt på dagpenning vid arbetslöshet, m. m.

Nuvarande ordning

Dagpenning vid arbetslöshet räknas som skattepliktig intäkt av tjänst enligt punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen i dess lydelse fr. o. m. den 1 januari 1974 (SFS 1973:434). Vid utbetalning av dagpenning skall i regel dras preliminär A-skatt med tillämpning av en schabloniserad skattetabell så som närmare anges i prop. 1973:49 (s. 55). För inkomsttagare med B-skatt avses däremot att skatteavdrag inte skall ske. I dessa fall har förutsatts att inkomsttagaren själv enligt huvudregeln skall göra inbetalningen av preliminär skatt. Jämkning av den preliminära skatten liksom avdrag för kvarstående skatt förutsätts normalt inte böra ske.

Departementschefen

Systemet för preliminärskatteavdrag på arbetslöshetsersättning m. m. innebär överlag att de regler som gäller enligt uppbördsförordningen (1953:272), UF, fullt ut tillämpas bara i speciella fall. Det fordras avsevärda schabloniseringar för att systemet skall fungera. De nödvändiga avvikelserna från vanliga regler för uppbörd av skatt har berörts närmare i prop. 1973:49.

På en punkt har emellertid hittills ansetts att UF:s regler bör tillämpas fullt ut även beträffande de förmåner som det här gäller. Jag avser regeln att skattskyldiga, som debiterats preliminär B-skatt och alltså har att själva betala in denna skatt till statsverket, inte skall vidkännas skatteavdrag på sådan förmån. Numera framkomna omständigheter talar emellertid för att man bör göra undantag från denna regel beträffande dagpenning vid arbetslöshet. De flesta som uppbär sådan ersättning är visserligen anställda och har preliminär A-skatt, men det finns bland de arbetslöshetsförsäkrade även skattskyldiga med B-skatt. Att göra undantag för dessa i den förenklade rutinen för skatteavdrag skulle medföra svårigheter. Även statsbidragssystemet skulle avsevärt förenklas om samma regler kunde tillämpas gentemot alla som uppbär dagpenning från arbetslöshetskassa. Arbetsmarknadsstyrelsen har under hand starkt understrukit detta.

Enligt 3 § 3 mom. UF får Kungl. Maj:t, om det är särskilt påkallat från uppbördssynpunkt, förordna att preliminär A-skatt skall utgå även för annan inkomst än sådan som utgör den skattskyldiges huvudsakliga inkomst av tjänst eller likställs därmed. Bestämmelsen tillkom för att preliminärskatteavdrag från artistersättning skulle göras möjligt och den

har hittills begagnats endast för sådan ersättning (SFS 1969:5). Erfarenheterna av systemet är goda. Det har inte medfört något större antal ansökningar om jämkning av debiterad B-skatt. Sådan jämkning kan givetvis ske om preliminär artistskatt tillsammans med B-skatten blir högre än beräknad slutlig skatt för samma inkomst.

Jag anser att vägande skäl talar för att preliminärskatteavdrag görs från dagpenning från arbetslöshetskassa oavsett vilken typ av preliminärskatt mottagaren har att erlägga. Härtill kommer att ett sådant förfarande medför fördelar från uppbördssynpunkt genom att den preliminära skatten inbetalas snabbare och säkrare. Självfallet kan B-skatteskyldig i sådant fall erhålla jämkning av B-skatten om det visar sig att den totala preliminärskatten eljest skulle bli för hög.

Även i ett annat avseende erfordras en justering av nuvarande regler, om den eftersträvade förenklingen av skatteavdrag skall kunna genomföras. Jag avser det fallet att skattskyldig uppbär sjukpenning men jämsides därmed sjuklön med större belopp än sjukpenningen. Enligt nuvarande system skulle skatteavdrag i sådant fall inte göras från sjukpenningen, eftersom den inte utgör den huvudsakliga inkomsten av tjänst. För sjukkassorna torde det emellertid bli omöjligt att för varje särskilt fall utreda om sjukpenningen är den huvudsakliga inkomsten av tjänst under sjukdom. Därför måste generellt den regeln gälla att skatteavdrag på sjukpenning alltid skall göras om vederbörande har att erlägga preliminär A-skatt. Samma regel bör gälla för skatteavdrag från andra ersättningar som berörs av reformen.

Vad jag föreslagit i detta hänseende bör komma till uttryck i 3 § 3 mom. andra stycket UF, som f. ö. bör omformuleras så att därav uttryckligt framgår i vilka fall Kungl. Maj:t får förordna att för en och samme skattskyldig preliminär A-skatt skall utgå jämsides med annan A-skatt eller med B-skatt.

För att förekomma missförstånd vill jag i detta sammanhang anmäla att den beskattning som fr. o. m. den 1 januari 1974 skall avse utbildningsbidrag till arbetslösa m. fl. också får anses inbegripa s. k. klientersättning som utgår vid arbetsprövning och arbetsträning. Dessa ersättningar är nämligen till sin karaktär helt att jämställa med utbildningsbidragen och är därför skattepliktiga förmåner enligt den nya lydelsen av punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen. Mot bakgrund av att skatteintäkterna avses tillfalla statsverket bör de merkostnader som beskattningen medför avlastas huvudmännen. Chefen för inrikesdepartementet avser därför att senare föreslå Kungl. Maj:t erforderliga ändringar av statsbidragsbestämmelserna.

Arbetsgivarinträde inom sjukförsäkringen

Departementschefen

Som jag närmare berört i prop. 1973:49 (s. 57) medför beskattningen av sjukpenning m. m. en ökning av skatteunderlaget vid inkomstbeskattningen. Ökningen kan beräknas till drygt 7,5 miljarder kr. De totala skatteintäkterna beräknas öka med sammanlagt ca 3,6 miljarder kr. Av detta belopp kan drygt hälften beräknas hänföra sig till kommunalt beskattningsbar inkomst. Vid beslutet om införande av skatteplikt har förutsatts att de genom reformen ökade skatteintäkterna skall i sin helhet komma statsverket tillgodo. Detta sker genom ett särskilt avräkningsförfarande vid utbetalningen av kommunalskattemedlen.

Avräkningsförfarandet innebär i korthet följande. Sjukpenning, dagpenning vid arbetslöshet m. m. deklareras av mottagarna och taxeras i vanlig ordning. Intäkterna ingår i skatteunderlaget och föranleder debitering av statlig skatt och kommunalskatt på samma sätt som övriga skattepliktiga intäkter. Då länsstyrelserna beräknar det kommunala skatteunderlaget redovisas emellertid det underlag som hänför sig till sjukpenning m. m. särskilt. Särredovisningen grundas därvid på kontrolluppgifter från riksförsäkringsverket angående utgivna belopp. Till kommunerna redovisas skatteunderlaget med undantag för vad som avser sjukpenning m. m. vilket läggs till grund för deras beslut om utdebitering liksom för avräkningen av kommunalskattemedel. Även förskottsutbetalningarna av kommunalskattemedel beräknas på detta nettounderlag. Detsamma gäller skatteutjämningsbidrag och skattebortfallsbidrag. Tekniskt sett innebär förfarandet att man i datasystemet registrerar två taxeringar, den ordinarie och den där sjukpenning m. m. har räknats bort. Härigenom kan man för varje kommun, landstingskommun och församling beräkna dels hur stor skatt som belöper på skatteunderlaget bortsett från sjukpenning m. m., dels skatten på sjukpenningförmånerna m. m. Sistnämnda skattebelopp tillförs alltså i sin helhet staten.

Om arbetsgivare beviljats arbetsgivarinträde enligt 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring innebär detta att den anställde vid sjukdom får sjuklön från arbetsgivaren. Sjuklönen är skattepliktig intäkt av tjänst på samma sätt som vanliga löneförmåner och den särskiljs inte på det sätt jag nyss angett från det övriga skatteunderlaget vid beräkning av kommunalskattemedlen. Den sjukpenning som utgår med anledning av sjukfallet uppbärs av arbetsgivaren och utgör skattepliktig intäkt i hans verksamhet om den till arbetstagaren utbetalade lönen utgör avdragsgill omkostnad.

I de fall arbetsgivarinträde redan beviljats ingår alltså både sjuklön till den anställde och sjukpenning till arbetsgivaren i det skatteunderlag på vilket kommunalskatt beräknas. Någon ändring i detta hänseende har inte avsetts. Skatteutskottet (SkU 1973:30 s. 25) anförde i denna fråga att de ersättningar som försäkringskassorna vid arbetsgivarinträde betalar ut till arbetsgivarna även i fortsättningen skall ingå i beskattningsunderlaget för den kommunala inkomstskatten. Ersättningarna kommer således inte att

tillföras statsverket vid avräkningen mellan staten och kommunerna.

F. n. gäller arbetsgivarinträde främst beträffande anställda hos staten och försäkringskassor samt beträffande lärarpersonal och sjömän. Om emellertid arbetsgivarinträde tillämpas i större omfattning i framtiden kommer ett motsvarande större antal anställda inte längre att uppbära sjukpenning utan sjuklön. Det innebär att deras ersättning vid sjukdom ingår i det kommunala skatteunderlaget på vanligt sätt. I dessa fall kommer inte, som statsmakterna avsett vid reformen, staten att tillföras hela skatteintäkten på ersättningen. Förutsättningen för reformens finansiering med huvudsakligen statsmedel blir då rubbad. För att undvika detta föreslår jag att de av vårriksdagen antagna bestämmelserna kompletteras med en regel av innebörd att det vid arbetsgivarinträde, som sker den 9 november 1973 eller senare, fr. o. m. den 1 januari 1975 skall göras samma slags avräkning från det kommunala skatteunderlaget som kommer att ske beträffande sjukpenning till anställda. Avräkning bör därvid ske till belopp motsvarande den anställdes sjukpenning.

För detta avräkningsförfarande föreslår jag följande ordning.

I riksförsäkringsverkets datasystem finns erforderliga uppgifter om de försäkrade och de sjukpenningbelopp som utbetalats för varje försäkrad. Från verket lämnas uppgifter i dessa hänseenden till länsstyrelserna. I samband med att länsstyrelserna beräknar det kommunala skatteunderlaget och därvid särskilt redovisar det skatteunderlag som avser sjukpenning beaktas även de sjukpenningbelopp som utbetalats till arbetsgivare. Dessa belopp hänförs till varje enskild försäkrad och avräknas från hans beskattningsbara inkomst på samma sätt som sker beträffande sjukpenning som betalas direkt till den försäkrade när arbetsgivarinträde inte föreligger. Skatten på den del av skatteunderlaget som motsvarar sjukpenning för den försäkrade tillförs likaledes i sin helhet staten.

Överföringen av uppgifter från riksförsäkringsverket till länsstyrelserna sker i huvudsak genom ADB och innebär inte några administrativa svårigheter. Genom förfarandet uppnår man den vid sjukpenningreformen avsedda kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna även vid fall av arbetsgivarinträde. Mitt förslag i detta hänseende föranleder ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt. Ändringen bör liksom avräkningsförfarandet i övrigt träda i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången i fråga om utdebitering för år 1976.

Skatteavdrag från folkpension

Nuvarande ordning

Preliminär A-skatt skall utgå för folkpension bara då folkpensionen utbetalas tillsammans med tilläggspension eller annan förmån (10 § och 3 § 3 mom. UF). På grund härav görs inte heller avdrag för kvarstående skatt från folkpension, som inte utbetalas tillsammans med annan förmån. Av bestämmelserna följer även att förhöjt skatteavdrag enligt 41 § 1 mom. UF inte kan göras från enbart folkpension.

Departementschefen

Avdrag för preliminär A-skatt kan enligt nuvarande regler inte göras för inkomsttagare med enbart folkpension. På grund av reglerna om extra avdrag påförs dessa inkomsttagare i regel inte heller någon slutlig skatt. Det förekommer emellertid inte sällan att sådana inkomsttagare påförs slutlig skatt. Orsaken kan bl. a. vara att pensionären har en inkomst av förvärvsarbete eller en enskild pension vid sidan av folkpensionen. Den sammanlagda inkomsten kan på grund härav överskrida den gräns för skattefrihet som gäller för folkpensionär genom det extra avdraget. Ett annat sådant fall föreligger då pensionären på grund av egen förmögenhet eller makes inkomst inte tillgodoförs så stort extra avdrag att skattefrihet uppkommer. I dessa fall påförs pensionärens hela skatt som kvarstående skatt vilket givetvis kan vara förenat med betydande olägenheter för denne. Enda möjligheten att undvika detta är att den skattskyldige vänder sig till den lokala skattemyndigheten och begär att en debetsedel för preliminär B-skatt utfärdas för honom. Han har sedan att själv betala in den preliminära skatten under årets sex uppbördsterminer.

Enligt uppgifter som jag inhämtat från riksförsäkringsverket inkommer varje år framställningar om skatteavdrag från folkpensionärer som inte uppbär tilläggspension. Verket kan på grund av gällande bestämmelser inte bifalla dessa framställningar. Vintern 1972–73 skedde detta i närmare 3 000 fall. Riksförsäkringsverket ställer sig positivt till att skatteavdrag från folkpension sker även i de fall jag här berört, trots att det innebär visst merarbete från administrativ synpunkt. Reglerna bör emellertid enligt riksförsäkringsverket utformas så att verket får möjlighet men inte skyldighet att göra avdrag för skatt vid utbetalning av enbart folkpension. Avdrag bör därvid kunna ske för både preliminär och kvarstående skatt. Även RSV anser att skatteavdrag från folkpension bör kunna ske i de nu aktuella fallen.

Jag anser det rimligt att folkpensionärerna får service i form av skatteavdrag i de fall detta begärs. Skatteavdrag bör enligt min mening göras på ansökan av pensionären utan att särskilda skäl anses föreligga för bifall till ansökningen. Bestämmelser om skatteavdrag på folkpension har sin plats i 10 § UF, som bör ändras i enlighet med det anförda.

Uppbörd av annuiteter

Nuvarande ordning m. m.

Frälseränta är ett numera avvecklat institut som enligt äldre lagstiftning ansågs hänförligt till fast egendom. Frälseräntorna uppkom på 1500- och 1600-talen och utgjordes av dels offentligrättslig skattefrälseränta – kronans rätt till grundskatterna från ett skattehemman som överlåtits till enskild person – dels privaträttslig frälseskatteränta som vanligen hade uppkommit genom att ägaren vid överlåtelse av frälsehemman gjort förbehåll att få åtnjuta viss ränta.

Genom lagstiftning som slutfördes på 1930-talet avlöstes frälseräntorna till ägarna. Räntor, för vilka sådan lösen ej påkallats senast under förra delen av 1940-talet, upphörde. Statsverket förskotterade vissa belopp för lösen och dessa skulle sedan avbetalas. Frälseskatteränta kunde enligt lagen (1912:277) om avlösning av vissa frälseräntor avlösas till räntans ägare om detta påfordrades före den 1 januari 1942 av kronan, ränteägaren eller den besvärade fastighetens ägare. Av ersättningsbeloppet skulle statsverket i princip erlägga en fjärdedel och fastighetens ägare återstoden. Statsverket skulle emellertid förskjuta fastighetsägarens andel. Denne skulle betala beloppet jämte 4 % ränta på årsvis oguldna belopp med årliga belopp (annuiteter) under 40 år. Hela det återstående beloppet kunde dock när som helst inbetalas jämte upplupen ränta efter sex månaders uppsägning. Tidigare bestämmelser om anteckningar i fastighetsbok har numera upphört (1968:282). Frälseränta hänfördes i och med lagen (1966:453) om vad som är fast egendom ej längre till sådan egendom. Annuiteter på förskott för avlösning av frälseränta uppbärs tillsammans med direkt skatt.

RSV:s framställning

I skrivelse till finansdepartementet den 3 september 1973 har RSV med hänvisning till en inom verket upprättad promemoria föreslagit att debiteringen av annuiteter på förskott för avlösning av frälseräntor utmönstras från den allmänna uppbörden.

I promemorian framhålls att dels de nyss nämnda annuiteterna, dels annuiteterna på avdikningslån är att anse som skatt enligt UF, vilket innebär att de tas upp på debetsedel på slutlig och tillkommande skatt.

Fördelningen av antalet debiterade poster och belopp år 1972 redovisas i promemorian på följande sätt.

Län	Antal poster	Summa kr.
AB	13	827
C	16	1 144
D	21	479
E	14	502
F	18	100
G	38	392
H	31	825
L	83	477
M	231	3 230
N	3	17
O	4	42
P	25	655
R	116	1 373
S	40	611
T	40	835

Län	Antal poster	Summa kr.
U	7	603
W	1	24
X	1	201

Även annuiteterna på avdikningslån behandlas i promemorian och redovisas på motsvarande sätt.

Det framhålls i promemorian att utrymmet på debetsedeln på slutlig skatt i ökande omfattning tas i anspråk för ytterligare specifikationer, uppgifter och upplysningar. Som exempel på nytillkomna uppgifter kan nämnas utrymme för beskattningsbar B–inkomst, skattereduktion, skattetillägg och förseningsavgift. Ytterligare utrymme kan snart väntas bli erforderligt, bl. a. för 3 1/2–procentig ränta på överskjutande skatt. Annuiteterna på avdikningslån synes enligt promemorian – bl. a. med hänsyn till antal och belopp, det relativt stora antal fastigheter, som kan beräknas vara berörda, och kostnadsaspekterna – åtminstone f. n. inte böra avskiljas från den allmänna skatteuppbörden. Annuiteterna på frälseränta däremot uppgår till blott ca 700 poster med ett sammanlagt belopp av endast ca 12 000 kr. De kommer att vara helt återbetalda senast år 1982. Detta torde enligt promemorian motivera att dessa annuiteter skiljs ut från skatteuppbörden för att lämna plats åt mera allmänt förekommande uppgifter. Annuiteterna på förskott för avlösning av frälseräntor bör därför enligt promemorian inte längre debiteras och uppbäras som skatt. Debitering och uppbörd av sådana annuiteter föreslås i stället ske enligt kungörelsen (1953:685) angående inbetalning av vissa avgifter, som tidigare uppburits i samband med den allmänna uppbörden.

Remissyttrandena

Efter remiss har yttranden över RSV:s framställning avgetts av kammarkollegiet samt länsstyrelserna i Östergötlands, Malmöhus, Skaraborgs och Västerbottens län.

Kammarkollegiet utgår från att anledningen till RSV:s förslag är att det behövs utrymme på debetsedeln för nytillkommande specifikationer, uppgifter och upplysningar. Kollegiet anser att man genom att krympa utrymmet för vissa av de nuvarande uppgifterna bör kunna få plats med åtskilligt fler uppgifter. Vidare hänvisar kollegiet till att som skäl för att skilja ut annuiteterna från skatteuppbörden också har anförts att det rör sig om bara ca 700 fall och att de kommer att vara helt avvecklade senast år 1982. Eftersom det tydligen inte är tänkt annat än att annuiteterna även i fortsättningen skall drivas in, är inte heller detta något bärande motiv enligt kollegiets åsikt.

Kollegiet ifrågasätter det lämpliga i RSV:s förslag att uppbörden av dessa annuiteter läggs på länsstyrelserna. Om det likväl – på grund av tekniska eller andra skäl – skulle befinnas nödvändigt att avskilja

frälseräntorna från den allmänna skatteuppbörden bör enligt kollegiets mening övervägas om inte statens kvarvarande fordringsanspråk – f. n. uppgående till omkring 12 000 kr. om året eller i genomsnitt 17 kr. per post – i stället skulle kunna avskrivas.

Även *länsstyrelsen i Malmöhus län* ställer sig avvisande till förslaget. Länsstyrelsen påpekar att uppbörden av annuiteter på förskott för avlösning av frälseräntor f. n. sker till mycket låg kostnad. Särskild uppbörd av annuiteterna kommer emellertid att medföra betydande höjning av uppbördskostnaderna och det kan enligt länsstyrelsen ifrågasättas om inte kostnaderna för uppbörden kommer att överstiga det belopp som skall totalt inbetalas. Av Malmöhus läns 231 annuiteter understiger 131 stycken 10 kr. (därav 93 under 5 kr.). Endast 42 överstiger 20 kr. Om annuiteterna skall uppbäras i särskild ordning kommer det övervägande antalet av dessa ej att bära sina egna uppbördskostnader. Länsstyrelsen förordar i första hand att annuiteterna även i fortsättningen uppbärs gemensamt med den allmänna skatteuppbörden. Måste av blankettekniska skäl annuiteterna likväl avskiljas, bör belopp under 10 kr. efterskänkas i likhet med vad som gäller beträffande kvarstående skatt eller, om sådant efterskänkande ej är möjligt, de betalningsskyldiga beredas tillfälle att inlösa annuiteterna med i särskild ordning uträknade engångsbelopp.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län lämnar följande sammanställning av annuiteter på frälseräntor som i länet påförs vid 1973 års taxering.

Annuitet	Antal poster	Summa kr.
1–2 kr.	44	59
3–5 ”	24	91
6–9 ”	22	169
10–20 ”	16	241
21– ”	6	559
Summa	112 poster	1 119 kr.

Motivet för att i uppbördshänseende skilja frälseräntorna från avdikningslånen anser länsstyrelsen inte sakligt grundat. Med hänsyn till båda gruppernas nära anknytning till skatteuppbörden bör någon ändring härvidlag inte ske. Lokal skattemyndighet bör liksom hittills vara debiteringsmyndighet eftersom debitering påförs med ledning av lokal skattemyndighets fastighetsregister. Länsstyrelsen framhåller att annuiteterna på frälseräntorna uppgår till sammanlagt endast ca 12 000 kr. Kostnaderna för uppbörd och annan administration torde väsentligt överstiga vad annuiteterna inbringar. Länsstyrelsen finner det därför vara mest rationellt att helt avskriva annuiteterna på frälseräntor. I andra hand föreslår länsstyrelsen att 2 § UF ändras så att de påförs som tillkommande skatt. Enligt 31 § UF skall tillkommande skatt under 10 kr. inte uttas, vilket innebär att inte mindre än 90 av de 112 posterna enligt sammanställningen skulle bortfalla från debitering i Skaraborgs län,

medan endast 22 poster med sammanlagd annuitet på 800 kr. skulle kvarstå.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har ingenting att erinra mot förslaget och *länsstyrelsen i Västerbottens län* tillstyrker bifall till detsamma.

Departementschefen

RSV har i en skrivelse hemställt att annuiteter på förskott för avlösning av frälseräntor i fortsättningen inte skall tas ut som skatt enligt UF. Annuiteterna uppgår f. n. till endast 700 poster med ett sammanlagt belopp av 12 000 kr. Genom att utmönstra dessa poster från debetsedlarna skulle utrymme beredas för andra uppgifter som måste anges där. Vissa remissinstanser avstyrker förslaget eller ställer sig tveksamma med hänsyn till kostnaden för en separat uppbörd av annuiteterna.

För egen del vill jag självfallet inte ifrågasätta att om annuiteterna på frälseräntor inte längre uppbärs enligt UF kommer uppbörden av dem att medföra viss merkostnad. Merkostnaden torde dock bli obetydlig. Väsentligt i sammanhanget är däremot att det utrymme som debiteringen av annuiteterna upptar på debetsedeln behövs för notering av andra uppgifter. Att skapa ytterligare utrymme genom krympning av utrymmet för andra uppgifter på debetsedeln låter sig tyvärr inte genomföra. Jag föreslår därför att RSV:s förslag genomförs. Detta fordrar ändring i 1 §, 2 § 4 mom. samt 27 § 1 och 3 mom. UF.

Det finns enligt min mening skäl att överväga framförda förslag om att återstående annuiteter skall avskrivas. Denna fråga får dock tas upp i annat sammanhang.

Antal uppbördsterminer för tillkommande skatt

Nuvarande ordning

Skatt enligt UF, som skall erläggas för visst beskattningsår utöver slutlig skatt, debiteras som tillkommande skatt på manuellt framställd debetsedel.

Tillkommande skatt skall i enlighet med lokal skattemyndighets bestämmande förfalla till betalning under en eller flera – högst sex – på varandra följande uppbördsterminer (31 § UF). I regel skall skatten fördelas på samma antal terminer och efter samma grunder som angetts i 28 § UF angående kvarstående skatt. Därvid skall skatt som ej överstiger 200 kr. förfalla till betalning under endast en termin och i övrigt med lika belopp under vardera av terminerna, i regel två. Enligt dåvarande centrala folkbokförings- och uppbördsnämndens anvisningar den 19 januari 1968 (nämndens tryckta meddelande 1968:2), som ännu gäller, skall vid fördelning på två eller flera terminer av skatt, som inte är jämnt delbar med terminsantalet, belopp som förfaller till betalning under annan termin än den sista avrundas till närmast lägre hela krontal, varvid återstoden förfaller under den sista terminen. Terminsantalet har i

anvisningarna knutits till den skattskyldiges betalningsförmåga. Det sägs där att endast när den skatt som skall erläggas är mycket hög i förhållande till den skattskyldiges betalningsförmåga får fördelning ske på tre eller flera terminer.

Lokal skattemyndighet kan medge skattskyldig anstånd med erläggande av tillkommande skatt om hans skattebetalningsförmåga är nedsatt av viss angiven anledning (48 § 1 mom. UF) eller om taxeringen till statlig inkomstskatt på grund av fastighets- eller rörelseförsäljning mot betalning, som erläggs under minst tre år, blivit dubbelt så hög som medeltalet under de tre närmast föregående beskattningsåren (48 § 4 mom. UF). Anstånd med erläggande av tillkommande skatt kan medges även vid taxeringsbesvär eller fel vid debiteringen m. fl. fall (49 § UF).

RSV:s framställning

RSV har i skrivelse till finansdepartementet den 23 augusti 1973 under hänvisning till en skrivelsen bifogad promemoria föreslagit att 31 § UF ändras så att betalning av tillkommande skatt skall fördelas på högst två uppbördsterminer.

I promemorian framhålls att lokal skattemyndighet f. n. vanligtvis inte utan utredning kan avgöra när fördelning av tillkommande skatt bör ske på tre eller flera terminer. I praktiken torde därför regelmässigt föreskrivas att skatten skall förfalla till betalning under en eller två uppbördsterminer. Först efter ansökan av den skattskyldige omfördelas skatten på ytterligare antal terminer.

I promemorian hänvisas till att ADB införts vid debitering av slutlig skatt, vilket medfört åtskilliga fördelar. Förutom de besparingar och administrativa förenklingar som vunnits har säkerheten i debiteringen ökat. Undersökningar pågår successivt för att utröna om ytterligare besparingar och administrativa förenklingar kan göras. Statskontoret har i en promemoria, som den 4 april 1972 överlämnats till RSV, föreslagit att omräkning av slutlig skatt skall ske med utnyttjande av ADB. Sker det beräknas omkring 6 miljoner kr. kunna sparas per år. Av detta belopp bedöms hälften kunna realiseras på kort sikt. Debitering av tillkommande skatt är också en form av omräkning av slutlig skatt. De fördelar som står att vinna vid ADB-mässig omräkning av slutlig skatt bör därför enligt promemorian utnyttjas även vid debitering av tillkommande skatt.

Av de undersökningar som gjorts har framkommit att debiteringsmyndigheterna väl följt rekommendationen i 31 § UF att tillkommande skatt skall fördelas på samma antal uppbördsterminer och efter samma grunder som kvarstående skatt, framhålls vidare i promemorian. Av statistiska uppgifter framgår att antalet debetsedlar på tillkommande skatt årligen kan beräknas till omkring 37 000. Betalning enligt ca 2 500 debetsedlar beräknas bli fördelade på fler än två uppbördsterminer. Det har framkommit att debitering på mer än två terminer ofta sker på framställning av den skattskyldige sedan debetsedel utsänts med den tillkommande skatten fördelad på två terminer. Det har också framkom-

mit att i de fall sådana omständigheter föreligger att anstånd skulle kunna medges, de lokala skattemyndigheterna ofta föredrar att debitera den tillkommande skatten på fler än två terminer.

Enligt promemorian är mot bakgrund härav motiven att ha kvar möjligheten att debitera skatten på fler än två terminer svaga. I stället bör den principen gälla konsekvent att kvarstående och tillkommande skatt fördelas på samma sätt, dvs. på en eller högst två uppbördsterminer. Den som påförs tillkommande skatt bör inte komma i bättre läge än den som påförts kvarstående skatt. Ett system där denna regel tillämpas konsekvent är också mest rationellt. I de fall skäl för anstånd föreligger gäller samma bestämmelser för kvarstående skatt som för tillkommande skatt.

För att den skattskyldige skall beredas skäligt rådrum föreslås i promemorian att debetsedel på tillkommande skatt skall översändas till den skattskyldige senast två månader före ingången av den uppbördsmånad då skatten första gången förfaller till betalning. Effekten härav sägs bli att om tillkommande skatt, som annars skulle ha fördelats på mindre än fyra uppbördsterminer, i stället fördelas på föreslaget sätt kredittiden blir längre än f. n. Om skatten hade fördelats på fyra uppbördsterminer blir enligt förslaget kredittiden lika lång. Enligt statistiken fördelas tillkommande skatt på fler än fyra terminer i omkring 1 300 fall årligen. I dessa fall blir kredittiden enligt förslaget kortare än f. n. För dessa fall gäller liksom för andra fall att anstånd kan medges i den mån skäl därtill föreligger.

Departementschefen

RSV har i en skrivelse till finansdepartementet föreslagit ändrade regler för fördelning av tillkommande skatt på antal uppbördsterminer. Verket hänvisar till en promemoria enligt vilken antalet uppbördsterminer för tillkommande skatt föreslås begränsas till en eller högst två, liksom f. n. är fallet med kvarstående skatt. Tillkommande skatt kan enligt gällande regler fördelas på högst sex uppbördsterminer. Debetsedel på tillkommande skatt bör enligt promemorians förslag skickas till den skattskyldige senast två månader före den första uppbördsmånaden.

Med hänvisning till vad som anförts i promemorian föreslår jag att RSV:s förslag, som inte ansetts fordra remissbehandling, genomförs i oförändrat skick. Jag föreslår att 31 § UF ändras i enlighet härmed. Den i promemorian föreslagna regeln om senaste tidpunkt för översändande av debetsedel av tillkommande skatt till den skattskyldige bör, som RSV föreslår, införas i 26 § uppbördskungörelsen (1967:626).

Anstånd med att lämna självdeklaration

Inledning

RSV och länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON) har den 6 februari 1973 till civildepartementet avlämnat slutrapport över en undersökning av arbetsrutiner m. m. vid länsstyrelsernas taxeringsenheter

och rättsenheter (RSV–LON Projekt 1). I slutrapporten, som utarbetats av en särskild arbetsgrupp, har lagts fram förslag till rationaliseringsåtgärder vid enheterna jämte vissa förslag till författningsändringar.

Remissyttranden över slutrapporten har avgetts av justitiekanslern (JK), kammarrätten i Göteborg, statskontoret, riksrevisionsverket och samtliga länsstyrelser. Länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Kalmar, Värmlands och Västmanlands län har yttrat sig efter hörande av ett antal lokala skattemyndigheter. Länsstyrelsen i Stockholms län har bifogat yttrande från fögderidirektören i Stockholms fögderi. För JK:s och kammarrättens del har remissen i första hand avsett förslagen till författningsändringar.

Bl. a. ett förslag i rapporten, att ärenden angående anstånd med avlämnande av deklaration skall överflyttas från skattechef till lokal skattemyndighet, har överlämnats till finansdepartementet för handläggning.

Nuvarande ordning

Självdeklaration skall normalt lämnas senast den 15 februari under taxeringsåret. För vissa bokföringsskyldiga m. fl. är tiden utsträckt till den 31 mars (34 § 1 mom. taxeringsförordningen 1956:623, TF).

Deklarationsskyldig kan efter ansökan få anstånd med att lämna deklaration. Som förutsättning härför gäller att han visar att hinder möter på grund av särskilda omständigheter att lämna deklaration inom föreskriven tid. Ansökan om anstånd görs hos skattechefen i det län där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt eller, om sådan skattskyldighet inte föreligger, i det län där självdeklarationen skall avlämnas. Skattechefens beslut får inte överklagas (34 § 2 mom. TF).

RSV–LON-gruppens slutrapport

Arbetsgruppen konstaterar i rapporten att arbetsläget vid vissa länsstyrelsers taxeringsenheter och rättsenheter är besvärande och att länsstyrelserna har stora balanser av taxeringsmål. Gruppen har diskuterat olika åtgärder för att komma till rätta med detta förhållande inom ramen för nuvarande personalresurser. En framkomlig väg anser gruppen vara att avlasta enheterna vissa arbetsuppgifter. Därigenom skulle personal kunna friställas för utredning av taxeringsmål. För taxeringsenheternas del finner gruppen att ärenden rörande bl. a. anstånd med avlämnande av deklaration bör kunna överflyttas till lokal skattemyndighet. Gruppen framhåller att antalet ansökningar om uppskov med avlämnande av deklaration ökat avsevärt jämfört med tidigare år till följd av bestämmelserna om förseningsavgift vid för sent avlämnad självdeklaration. På flera taxeringsenheter har arbetet med kontroll av att vederbörande sökande är mantalsskriven inom länet, framtagning av personnummer och utskrift av beslut varit synnerligen tidsödande. En överflyttning av anståndsärendena till lokal skattemyndighet och en samtidig förenkling av arbetsrutinerna

bör enligt gruppen kunna ske utan att det fiskala intresset eftersätts. Om en ansökan innehåller erforderliga identifieringsuppgifter bör beslut i anståndsfrågan kunna ske utan kontroll av fögderitillhörighet. Gruppen anser inte att någon större praktisk olägenhet uppkommer om beslut i anståndsfrågor i ett mindre antal fall skulle meddelas av lokal skattemyndighet inom vars fögderi den skattskyldige inte är mantalsskriven, om beslutet sedan tillställs rätt myndighet för insortering i deklarationen. Eftersom en spridning av beslutsfattandet kan förväntas medföra risk för olikformig bedömning, anser gruppen att RSV bör utfärda anvisningar för tillämpning av de materiella bestämmelserna. Gruppen erinrar slutligen om att den förtryckta deklarationsblanketten innehåller uppgift om till vilken lokal skattemyndighet deklarationen skall insändas.

Remissyttrandena

Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig över arbetsgruppens förslag i denna del ställer sig positiva till förslaget. Förslaget tillstyrks av *länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Kristianstads, Hallands, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Västernorrlands, Västerbottens* och *Norrbottens län*. Flera av dessa betonar därvid, liksom arbetsgruppen, vikten av att RSV vid en överflyttning utfärdar anvisningar för tillämpning av de materiella bestämmelserna.

Kammarrätten i Göteborg förklarar sig inte ha något att erinra mot den föreslagna författningsändringen.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför att arbetet med ärenden om bl. a. anstånd med avlämnande av självdeklaration är betungande för personalen på taxeringsavdelningen och inverkar menligt på arbetsinsatsen vid behandling av besvärsmål. En överföring av dessa arbetsuppgifter till lokal skattemyndighet hälsas därför av taxeringsavdelningen med tillfredsställelse. *Fögderidirektören i Stockholms fögderi* förklarar sig inte ha något att erinra mot att ifrågavarande typ av ärenden överflyttas till lokal skattemyndighet under förutsättning att myndigheten tillförs erforderlig personalförstärkning. Denna ståndpunkt intar också *ett par lokala skattemyndigheter* som hörts av länsstyrelsen i Kronobergs län.

Länsstyrelsen i Malmöhus län understryker att beslutsfattandet underlättas efter en överflyttning, eftersom lokal skattemyndighet i motsats till taxeringsenheten förfogar över hela taxeringsmaterialet. En överflyttning enligt förslaget kan för *länsstyrelsens i Blekinge län* del beräknas innebära inbesparing av en halv arbetskraft under tiden januari -april. Denna länsstyrelse anser att ändring i ifrågavarande hänseende bör vidtas från 1974 års taxering.

Länsstyrelsen i Kalmar län, som hört de lokala skattemyndigheterna i länet, anför att antalet ansökningar om anstånd ökat från omkring 2 000 vid 1971 års taxering till mellan 7 500 och 8 500 vid 1972 och 1973 års taxeringar. Risken att en spridning av beslutsfattandet medför en olikformig bedömning bör enligt länsstyrelsen vara mycket liten.

Länsstyrelserna i Södermanlands, Gotlands och *Jämtlands län* är

kritiska mot förslaget. Kritiken gäller främst den risk för olikformig bedömning av ifrågavarande uppskovsärenden som kan uppstå om beslutsfattandet sprids på de lokala skattemyndigheterna. Med hänsyn härtill förordar *länsstyrelsen i Södermanlands län* att uppskovsärendena bibehålls inom skatteavdelningen men att behandlingen av dessa förenklas så långt som möjligt.

Länsstyrelsen i Gotlands län, som under hand hört lokala skattemyndigheten i länet, delar inte arbetsgruppens uppfattning att arbetsrutinerna kan förenklas i nämnvärd omfattning om deklarationsanstånden flyttas till den lokala skattemyndigheten. Länsstyrelsen framhåller att samma resursinsats krävs oavsett vilken myndighet som handhar uppgiften. Den med förslaget åsyftade lättnaden för taxeringsenheterna kan enligt länsstyrelsen uppnås på ett ändamålsenligare sätt om dessa tillförs samma personalförstärkning som i överflyttningsalternativet skulle ha behövts på fögderierna.

Departementschefen

Självdeklaration skall lämnas senast den 15 februari eller, för vissa bokföringsskyldiga m. fl., senast den 31 mars under taxeringsåret. Deklarationsskyldig kan dock få anstånd med att lämna deklaration om han visar att han på grund av särskilda omständigheter är förhindrad att lämna deklaration inom föreskriven tid. Anståndsärendena prövas av skattechefen i länet. Dennes beslut får inte överklagas.

RSV–LON har i slutrapport till civildepartementet över en undersökning av arbetsrutiner m. m. vid länsstyrelsernas taxeringsenheter och rättsenheter bl. a. föreslagit att prövningen av ärenden angående anstånd med att lämna deklaration skall överflyttas till lokal skattemyndighet. RSV–LON har bedömt överflyttningen lämplig såsom ett led i strävandena att lätta taxeringsenheternas arbetsbörda och därigenom skapa ökade resurser för handläggningen av taxeringsmål. RSV–LON har vidare funnit överflyttningen fördelaktig från rationaliseringssynpunkt.

RSV–LON:s förslag har tillstyrkts av det helt övervägande antalet remissinstanser. Flera länsstyrelser har uttalat sin tillfredsställelse över den minskning av taxeringsenheternas arbetsbörda som skulle bli följden av en överflyttning. En av de tillstyrkande instanserna har särskilt framhållit att beslutsfattandet underlättas vid en överflyttning därför att lokal skattemyndighet förfogar över hela taxeringsmaterialet. Några lokala skattemyndigheter har förklarat sig kunna biträda förslaget endast under förutsättning att myndigheterna tillförs erforderlig personalförstärkning.

Tre instanser har ställt sig kritiska mot förslaget. Kritiken avser främst det förhållandet att en spridning av beslutsfattandet medför ökad risk för olikformig bedömning. En instans har också ifrågasatt arbetsgruppens uppfattning att arbetsrutinerna kan förenklas i nämnvärd omfattning genom en överflyttning.

För egen del får jag anföra följande. Det är en angelägen uppgift att

genom rationaliseringar av rutinerna inom skatte- och taxeringsmyndigheterna förbättra möjligheterna att effektivt utnyttja tillgängliga personalresurser. Det föreliggande förslaget betingas främst av behovet av att lätta taxeringsenheternas arbetsbörda. Jag anser emellertid att ett genomförande av förslaget även medför inte obetydliga vinster från rationaliseringssynpunkt och ökar förutsättningarna för att erforderligt underlag utan omgång finns tillgängligt vid beslutsfattandet.

För en överflyttning av rationella hänsyn talar enligt min mening bl. a. de faktiska förhållanden som författningsenligt gäller i fråga om hanteringen av självdeklarationer. Enligt gällande ordning åligger det sålunda i regel lokal skattemyndighet att sortera inkomna deklarationer och överlämna dem till vederbörande taxeringsnämnd. Den lokala skattemyndigheten bistår även regelmässigt taxeringsnämnderna med kontroll av att de som kan antas vara deklarationsskyldiga inom distriktet avlämnar deklaration. Det ankommer sedan på taxeringsnämnderna att med ledning härav anmana den som underlåtit att lämna deklaration att fullgöra sin deklarationsskyldighet. För att undvika att anmaning riktas till någon som fått deklarationsanstånd måste därför taxeringsnämnden snarast underrättas om sådana beslut. F. n. får taxeringsnämnderna sådana underrättelser genom lokal skattemyndighets försorg på grundval av de anståndsbeslut som länsstyrelserna expedierar till skattemyndigheten. En överflyttning av anståndsärendena till lokal skattemyndighet innebär i flertalet fall en administrativ förenkling och medför att taxeringsnämnderna snabbare kan få underrättelser om anståndsbesluten.

Den tid som står till buds för prövningen av anståndsärenden är ofta mycket begränsad. Det är därför regelmässigt endast de uppgifter som finns tillgängliga inom myndigheten som får bilda underlag för besluten. Lokal skattemyndighet disponerar vanligen över det material i form av kontrolluppgifter m. m. som avlämnats till ledning för taxeringen i fråga och över tidigare års deklarationer. Det finns också anledning anta att lokal skattemyndighet ofta har bättre kännedom om den deklarationsskyldiges förhållanden än länsstyrelsen. Angivna omständigheter talar enligt min mening för en överflyttning av anståndsärendena till lokal skattemyndighet.

I detta sammanhang vill jag även peka på det förhållandet att lokal skattemyndighet har att pröva frågan om förseningsavgift på grund av för sent avlämnad deklaration. Det torde vara en lämplig ordning att en och samma myndighet prövar ärenden om anstånd med att lämna deklaration och ärenden om förseningsavgift.

Den kritik som från remissinstanserna riktats mot förslaget avser främst det förhållandet att en spridning av beslutsfattandet medför ökad risk för olikformig behandling. Arbetsgruppen har uppmärksammat denna fråga och ansett att RSV bör utfärda anvisningar i ämnet. Allmänna anvisningar har redan utfärdats av RSV. Jag anser därför att det finns goda förutsättningar för att en enhetlig praxis skall upprätthållas på området även efter en överflyttning. Det får ankomma på RSV att följa utvecklingen och i mån av behov ge ytterligare anvisningar.

Mot bakgrund av det anförda vill jag i princip förorda arbetsgruppens förslag att anståndsärendena överflyttas till lokal skattemyndighet. Vad jag tidigare sagt om de fördelar som står att vinna med en sådan överflyttning gäller emellertid främst i fråga om fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser. I fråga om dessa skattskyldiga kommer nämligen förslaget att innebära att den myndighet, som har att ombesörja sortering och längdföring samt pröva förseningsavgift vid försenad deklaration, även får besluta om anstånd med lämnande av deklarationen. Jag tillstyrker därför att anståndsärendena beträffande dessa grupper överflyttas till den lokala skattemyndigheten.

När det gäller övriga skattskyldiga, således aktiebolag m. fl., är läget ett annat. I fråga om dessa sker sorteringsarbetet och längdföringen vanligen hos länsstyrelsen. I vissa län har dessa uppgifter dock lagts på lokala skattemyndigheten i residensorten. Även annan fördelning av uppgifterna i fråga förekommer. Prövningen av förseningsavgift för dessa skattskyldiga ankommer på lokal skattemyndighet som länsstyrelsen bestämmer (116 e § TF). I regel har länsstyrelserna uppdragit åt lokala skattemyndigheten på residensorten att handha denna uppgift. Om prövningen av anståndsärendena i enlighet med förslaget även i dessa fall läggs på lokal skattemyndighet i resp. fögderi uppnår man endast i undantagsfall tidigare angivna syften med överflyttningen.

Man bör därför enligt min mening här välja en annan väg som bättre tillgodoser önskemålet att anknyta anståndsprövningen till den myndighet som i övrigt sköter hanteringen av de deklarationer som anståndsansökningarna avser. Från denna utgångspunkt vill jag föreslå att prövningen i princip bibehålls hos skattechefen, men att denne får befogenhet att delegera prövningen till lokal skattemyndighet. Med en sådan lösning får skattechefen möjlighet att välja den ordning som bäst passar förhållandena i det egna länet. Av vad jag nu anfört följer också att jag inte kan ansluta mig till arbetsgruppens uttalande att beslut i anståndsfrågan i vissa fall bör kunna ske utan kontroll av fögderitillhörighet. För att tillgodose de skattskyldigas berättigade krav att i förväg kunna veta till vilken myndighet ansökan skall lämnas vill jag föreslå den regeln, att ansökan om anstånd vad gäller nu ifrågavarande skattskyldiga alltid skall ges in till skattechefen i länet. Den här förordade lösningen får ses som ett provisorium i avvaktan på att enhetliga regler utformas angående längdföring m. m. för bolag m. fl. juridiska personer.

Vad jag nu föreslagit medför ändring av 34 § 2 mom. TF. Ändringen bör gälla fr. o. m. 1974 års taxering.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i uppbördsförordningen (1953:272),
2. lag om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt,

3. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

4. lag om ändring i förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,

5. lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623),

6. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

GOTAB 73 5375 S Stockholm 1973